

Financiranje razvoja grada Križevaca EU fondovima

Furmeg, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:585174>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

FINANCIRANJE RAZVOJA GRADA KRIŽEVACA FONDOVIMA EU

-

FINANCING THE DEVELOPMENT OF THE KRIŽEVCI CITY WITH EU FUNDS

Petra Furmeg,
2536/336

Koprivnica, srpanj 2020. godine

Odjel za ekonomiju
Poslovanje i menadžment

FINANCIRANJE RAZVOJA GRADA KRIŽEVACA FONDOVIMA EU

-

FINANCING THE DEVELOPMENT OF THE KRIŽEVCI CITY WITH EU FUNDS

Student

Petra Furmeg, 2536/336

Mentor

dr.sc. Ante Rončević

Koprivnica, srpanj 2020. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za ekonomiju

STUDIJ preddiplomski stručni studij Poslovanje i menadžment

PRISTUPNIK Petra Fumeg

MATIČNI BROJ 2536/336

DATUM 10.07.2020.

KOLEGIJ Poslovne financije i financijski menadžment

NASLOV RADA Financiranje razvoja grada Križevaca EU fondovima

NASLOV RADA NA
ENGL. JEZIKU Financing the development of the Križevci City with EU funds

MENTOR izv. prof. dr. sc. Ante Rončević

ZVANJE Izvanredni profesor

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. doc. dr. sc. Mirko Smoljić, predsjednik
2. doc. dr. sc. Marina Gregorić, član
3. izv. prof. dr. sc. Ante Rončević, mentor
4. doc. dr. sc. Trina Mjeda, zamj. član
- 5.

Zadatak završnog rada

BROJ 199/PMM/2020

OPIS

Ulaskom u Europsku uniju Republika Hrvatska stekla je puno pravo korištenja EU fondova kao izvora sufinanciranja za potrebe javnog i privatnog sektora. EU fondovi novac su europskih građana, koji je namijenjen rastu, razvoju i napretku europskih zemalja. Novac za sufinanciranje proizlazi iz strukturnih i investicijskih fondova, odnosno ESI fondova koji oblikuju EU fondove. U današnje vrijeme manja lokalna područja obilježava zapostavljenost koja znači nezaposlenost, iseljavanje, pad nataliteta, nedostatak obrazovanog stanovništva, loša prometna povezanost sa urbanim sredinama, loše uređen zdravstveni i obrazovni sustav i sl. Lokalne i regionalne uprave EU fondovima nastoje svoje teritorije podići na višu razvojnu razinu kroz poticanje malog i srednjeg poduzetništva, zapošljavanje, ostanak stanovništva, obrazovanje, a samim time i osigurati napredak gospodarskih, ekonomskih, društvenih, socijalnih i kulturnih područja. U ovom završnom radu, riječ je o malom gradu u Prigorju - Križevcima. Grad je prepoznao važnost i neophodnost vlastitog rasta te mogućnosti sufinanciranja iz EU fondova te krenuo poslovati u smjeru razvoja i provođenja projekata sufinanciranih iz istih. U radu će se prikazati projekti "Cyclo - Net", "I ja odvajam!", "HealingPlaces", Razvojni centar i tehnološki park - Križevci i "Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića - Križevci", a koji su samo neki od razloga zbog kojih je grad zavrijedio titulu 'šampiona' u izvlačenju sredstava iz EU fondova.

ZADATAK URUČEN

20.7.2020.

POTRIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

PREDGOVOR

Ovaj rad napisan je s namjerom naglašavanja važnosti korištenja Europskih sredstava u svrhu razvoja lokalnih područja. Proučavanje dostupne literature dovelo je do navođenja osnovnih činjenica, podjela i definicija vezanih uz EU fondove, ali i do prikazivanja određenih EU projekata provedenih na području grada Križevaca. Sufinanciranje iz Europskih fondova sve više dobiva na važnosti i ulazi u svijest država članica kao važan izvor financiranja projekata. Temeljem proučavanja i istraživanja o EU fondovima i projektima nastao je ovaj završni rad. Rad se sastoji od 5 dijelova. U prvom dijelu definiran je pojam EU fondova i naglašene su njihove karakteristike. Nakon toga, obrađeni su i prikazani podaci o korištenju EU fondova na području Koprivničko – križevačke županije. Zatim slijede pojašnjenja EU fondova – investicijskih i strukturnih. U četvrtom dijelu navedni, prikazani i pojašnjeni će biti projekti grada Križevaca sufinancirani EU fondovima te učinci istih na razvoj grada.

SAŽETAK

Tema ovog rada je „Financiranje razvoja grada Križevaca fondovima EU.“ Namjera ovog rada je prikazati razvoj lokalnih područja provođenjem projekata (u ovom slučaju križevačkog) koji su sufinancirani sredstvima iz Europskih fondova. Pozornost će biti obraćena na postojeće društvene, gospodarske, ekonomske, ekološke i socijalne probleme na teritoriju Europske za koje će se navesti uzroci nastanka, ali i potrebe za njihovim rješavanjem iz čega proizlazi sufinanciranje provođenja projekata (sa svrhom rješavanja problema). Najprije će biti definirano značenje EU fondova te podjela fondova (Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo, Europski socijalni fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj) i njihova namjena. Kroz rad naglasak je stavljen na napredak i rast lokalnih područja temeljem sredstava iz Europskih fondova. S obzirom na to, na primjerima će biti obrađeni projekti provedeni na području grada Križevaca (Cyclo – Net, HealingPlaces, Razvojni centar i tehnološki park, Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića – Križevci, I ja odvajam!), a koji su dijelom sufinancirani iz Europskih fondova. Prikazane će biti potrebe za tim projektima, a naposljetku rezultati istih te zaključak cjelokupnog rada.

Ključne riječi: Europska unija, EU fondovi, projekti, grad Križevci, razvoj, sufinanciranje

SUMMARY

The topic of this work is "Financing the development of the Križevci city with EU funds." The intention of this work is to show the development of local areas through project implementation (in this case Križevci area) which are co-financed by European funds. Attention will be paid to the existing social, economic, economic, environmental and social problems in the territory of the European Union for which the causes will be shown, but also needs from which co-financing of project implementation arises (with the purpose of solving problems). First, it will be mentioned and defined the meaning of EU funds and the division of funds (Cohesion Fund, European Regional Development Fund, European Maritime and Fisheries Fund, European Social Fund, European Agricultural Fund for Rural Development) and their purpose. Through his work, he emphasized the state of progress and the growth of local areas from European funds. With this in mind, on the examples will be given the projects implemented in the area of the Križevci city (Cyclo - Net, HealingPlaces, Development Center and Technology Park, Energy Renovation of Kindergarten Buildings – Križevci, I'm separating too), which are partially co - financed from European funds. It will be presented the needs for these projects, and finally the results and conclusion of the entire work.

Key words: European Union, EU funds, projects, Križevci city, development, co-financing

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. SVRHA I CILJEVI RADA.....	2
1.2. METODOLOGIJA RADA.....	2
1.3. STRUKTURA RADA.....	3
2. EU FONDOVI.....	4
2.1. ISKORIŠTENOST EU FONDOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	5
2.2. EU FONDOVI KAO IZVOR SUFINANCIRANJA RAZVOJA LOKALNIH JEDINICA.....	6
3. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI	10
3.1. KOHEZIJSKI FOND	10
3.2. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ.....	11
3.3. EUROPSKI SOCIJALNI FOND	12
3.4. EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ.....	14
3.5. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO	15
4. PROJEKTI FINANCIRANI EU FONDOVIMA U KRIŽEVCIMA.....	18
4.1. RAZVOJNI CENTAR I TEHNOLOŠKI PARK KRIŽEVCIMA.....	19
4.2. „HealingPlaces“	21
4.3. „Cyclo-Net“	23
4.4. ENERGETSKA OBNOVA ZGRADE DJEČJEG VRTIĆA „KRIŽEVCIMA“	26
4.5. „I JA ODVAJAM!“	28
4.6. EU FONDOVI KAO POKRETAČI RAZVOJA KRIŽEVAČKOG PODRUČJA ...	31
5. ZAKLJUČAK.....	33
6. LITERATURA.....	34
6.1. KNJIGE	37
6.2. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFOVA	38

6.3. POPIS KORIŠTENIH KRATICA	389
-------------------------------------	-----

1. UVOD

EU fondovi sredstva su europskih građana, pretpostavljena za cjelokupni razvoj država članica Europske unije. Tim sredstvima, osigurava se zadovoljenje razvojnih potreba zemalja članica. Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fonda, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo fondovi su iz kojih se sufinanciraju projekti država članica. Zajednički naziv za sve fondove je „Europski strukturni i investicijski fondovi“ (ESI). Fondovi su namijenjeni svima – poduzetnicima, županijama, općinama, javnom sektoru, obrazovnim i zdravstvenim ustanovama. Projekti, tj. programi Europske unije usmjereni su na razvoj društva (npr. zapošljavanje, obrazovanje) i gospodarstva (npr. poticaji za male i srednje poduzetnike), ali i na očuvanje baštine i okoliša (npr. korištenje energetske obnovljivih izvora energije, odgovorno gospodarenje otpadom). Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku Uniju stečeno je pravo na sufinanciranje projekata iz Europskih fondova. Provedba EU politika, odnosno projekata na teritoriju Republike Hrvatske mogla bi biti okosnica razvoja cjelokupne države, ali i potrebitih lokalnih područja. Projekti koji se provode od koristi su ne samo za pojedinca ili samo jedno poduzeće, već za cjelokupnu zajednicu. Stoga, u radu će biti prikazani projekti provedeni na području grada Križevaca, ali i njihovi rezultati i koristi. Grad Križevci iznimno je uspješan prilikom korištenja EU sredstava i provedbe projekata sufinanciranih iz istih. Za grad i njegovu okolinu to predstavlja izniman uspjeh, prvenstveno zbog razvoja i rasta, a zatim i zbog vještog i obrazovanog kadra koji je svojim znanjima i vještinama omogućio potvrđivanje planiranih projekata što obilježava mnoštvo papirologije te komplicirane i zamršene administracije. Križevci su prostorno povoljno smješteni, bogati su kulturnim spomenicima, obrazovnim ustanovama te posjeduju potencijale za razvoj poljoprivrede i poduzetništva. Očito je da su ovi potencijali prepoznati i da se radi na njihovu širenju, zadržavanju i iskorištavanju, odnosno na prepoznavanju i razvoju grada.

1.1. SVRHA I CILJEVI RADA

Tema *Financiranje razvoja grada Križevaca fondovima EU* odabrana je s namjerom prezentiranja projekata na području grada Križevaca, a koji su sufinancirani sredstvima EU. Nadalje, prikazani će biti učinci EU fondova na razvoj, EU sredstva kao izvor financiranja razvoja lokalnih područja te slijedi proučavanje projekata potpomognutih sredstvima EU fondovima na križevačkom području.

1.2. METODOLOGIJA RADA

Ovaj rad temelji se na sekundarnim izvorima podataka u svrhu obrade teorijskog dijela rada. Istraživanje se provodi postojećom dostupnom literaturom. Literatura koja se koristi prilikom istraživanja pretežito je pisana hrvatskim jezikom, a koja je izdana u razdoblju proteklih 15 godina. Među korištenom literaturom nalaze se i priručnici sa Zavičajne zbirke što uvelike pomaže pri povezivanju križevačkog područja sa razvojem, u ovom slučaju, temeljem Europskih fondova. Isto tako, autorica se koristi stečenim znanjima prikupljenim tijekom obrazovanja te ta znanja iznosi u radu. Nakon toga, za potrebe istraživanja korišteni su internetski izvori među kojima prevladavaju stranice Europske Unije, grada Križevaca (npr. priopćenja za javnost) te internetske stranice u svezi sa projektima na području grada sufinanciranih EU fondovima. Stranice Europske unije, osim na hrvatskom, dostupne su i na ostalim europskim jezicima. Sva prethodno navedena i korištena literatura namijenjena je istraživanju jedinica navedenih u sadržaju rada, a u svrhu boljeg razumijevanja i snalaženja u tematici rada te u ključnim pojmovima. Istraživačka pitanja koja su postavljena u radu su: „*Kako EU fondovi utječu na razvoj lokalnih područja?*“, „*Koje su potrebe grada Križevaca i okolice zadovoljene, a da su sufinancirane europskim sredstvima?*“, „*Na rješavanje kojih problema su usmjereni strukturni i investicijski fondovi Europske Unije?*“. U svrhu provedbe rada postavljena je hipoteza: *EU sredstva okosnica su razvoja lokalnih područja.*

1.3. STRUKTURA RADA

Sadržajno, rad se sastoji od 5 cjelina, ne uključujući popis literature. Prvi je uvodni dio, a koji je ujedno namijenjen predstavljanju metodologije rada te svrhe i ciljeva rada. Nakon toga, u drugom dijelu rada definira se pojam EU fondova, njihova namjena te dolazi do razmatranja EU fondova kao izvora sufinanciranja razvoja, a samim time i pokretača lokalnih jedinica. U trećem dijelu rada pozornost je obraćena na strukturne i investicijske fondove EU koji se sastoje od Kohezijskog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj te Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Isto tako, u tome dijelu navedena su područja djelovanja i namjena svakog od fonda. Četvrti dio rada sastoji se od istraživanja projekata sufinanciranih fondovima EU na križevačkom području („Razvojni centar i tehnološki park Križevci“, „HealingPlaces“, „Cyclo – Net“, „Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića Križevci“, „I ja odvajam!“). U ovom dijelu također će biti iznesen stav i činjenice o EU fondovima kao pokretaču razvoja jedinica lokalnih područja, u ovom slučaju križevačkih. Također, prikazani će biti rezultati provedenih projekata i važnost njihove realizacije. Posljednji dio rada odnosi se na zaključak cjelokupnog teorijskog i istraživačkog rada.

2. EU FONDOVI

Europske fondove čini novac prikupljen od građana europskih zemalja, a koji je namijenjen za provedbu i potporu projekata za dobrobit i korist društva, odnosno realizaciju projekata koji pridonose razvoju svih područja i djelatnosti na teritorijima europskih zemalja. Prikupljen novac europskih građana predstavlja zajednički proračun svih zemalja članica. Republika Hrvatska ostvarila je mogućnost korištenja EU fondova stjecanjem članstva u Europskoj Uniji. Ukoliko postoji ideja koja se uklapa i koja predstavlja potencijal za zadovoljenje potreba gospodarstva ili saniranja aktualnog problema, u tom slučaju mogu se iskoristiti EU fondovi koji predstavljaju ključ i priliku za realizaciju te ideje, odnosno napredak i rast gospodarstva.

„Europski fondovi zamišljeni su kao financijski instrumenti koji podupiru provedbu pojedine politike Europske unije u zemljama članicama.“¹

Posljednjih nekoliko godina sve je aktualnija tema razvoja potpomognutog sredstvima EU fondova. Europska Unija iznimno je poznata po pomoći i podršci koju pruža svojim zemljama članicama. Opće je poznato da svaka država želi osigurati radna mjesta, unaprijediti gospodarstvo, iskoristiti i unaprijediti potencijale koje posjeduje, a za čiji napredak nema dovoljno sredstava. Povlačenje sredstava iz EU fondova za Hrvatsku, kao i za ostale zemlje članice EU – a predstavlja jedan od važnijih poticaja za dugoročan razvoj. Također, svaki poduzetnik ima za cilj napredovanje ili pak stjecanje prepoznatljivosti snage u svom sektoru. Sve je aktualnija tema kako potpore Europske unije koriste poduzetnici kako bi proširili ili unaprijedili svoje poslovanje, što se može odnositi na edukaciju zaposlenika (educiranje stanovništvo predstavlja porast životnog standarda), uvođenje nove tehnologije u proizvodnju, razvoj novog proizvoda, proširenje kapaciteta, očuvanje okoliša i sl. Države i poduzetništva prethodno navedene ciljeve mogu ostvariti korištenjem EU fondova, ukoliko predstave svoje ideje i obrazlože njene koristi. EU fondovi namijenjeni su razvoju svih postojećih područja, bilo zdravstva, školstva, prometa, poduzetništva, inovacija, poljoprivrede, industrije – može se reći da svaka fizička ili pravna osoba iz bilo koje grane, osoba koja ima originalnu i dugoročno korisnu i za dobrobit okruženja osmišljenu ideju može iskoristiti sredstva Europske Unije. EU fondovi trebali bi biti

¹ <https://hamagbicro.hr/bespovratne-potpore/eu-fondovi/>

shvaćeni kao sredstvo poticanja i ulaganja u napredak određene grane i područja djelovanja.

2.1. ISKORIŠTENOST EU FONDOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Gospodarska kriza u Republici Hrvatskoj dovela je do teških i dugotrajnih posljedica kao što su smanjenje zaposlenosti, proizvodnje, potrošnje, izvoza, stagniranje gospodarskog razvoja. Ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju omogućio je ponovno pokretanje razvoja i napretka, međunarodnu suradnju, ekonomsku i društvenu obnovu lokalnih područja itd. Članstvo za Republiku Hrvatsku u Europskoj Uniji predstavlja mogućnost rasta, no potreban je poticaj u realizaciji ciljeva i u maksimalnom iskorištavanju raspoloživih sredstava.

ODOBRENO (DECIDED)				ISPLAĆENO (SPENT)			
Država	Odobreno, mil. EUR	Rang u EU	Odobreno/ alocirano, u %	Država	Isplaćeno, mil. EUR	Rang u EU	Isplaćeno/ alocirano, u %
Mađarska	11.578,16	3	39,1%	Litva	474,80	2	4,8%
Estonija	2.187,62	5	36,4%	Estonija	251,40	3	4,2%
Bugarska	2.846,57	12	24,3%	Latvija	205,30	6	3,0%
Latvija	1.654,01	13	23,9%	Bugarska	338,39	7	2,9%
Litva	2.248,43	14	22,6%	Mađarska	618,22	9	2,1%
Slovenija	1.073,05	15	21,9%	Poljska	2.151,41	10	2,1%
Slovačka	3.436,66	20	17,1%	Slovačka	307,03	12	1,5%
Poljska	14.314,17	22	13,6%	Češka	130,76	21	0,4%
Češka	3.092,36	24	9,6%	Hrvatska	45,40	22	0,4%
Hrvatska	1.148,88	25	9,1%	Rumunjska	1,78	24	0,0%
Rumunjska	2.617,06	26	7,2%	Slovenija	0,00	25	0,0%

Tablica 1. *Odobrena i isplaćena sredstva iz proračunske perspektive 2014. – 2020²*

Prema podacima iz *Tablice 1.* koja prikazuje odobrena i isplaćena sredstva iz proračunske perspektive 2014. – 2020. vidljivo je kako je Republika Hrvatska od odobrenih 1.148,88 milijardu EUR iskoristila 45,40 milijuna EUR; odnosno, u postocima to znači da je od 9,1% RH iskoristila 0,4% od tih sredstava. Jasno je da, iako ne u maksimalnoj mjeri, Republika Hrvatska koristi sredstva Europske Unije iz

² Hrvatska Gospodarska Komora, „Razvojni prioritet – maksimalno iskoristiti sredstva fondova EU“, (2017.), str 4.

čega se može zaključiti da postoji prostor za dodatnu iskoristivost. Prioritet svake države članice trebala bi biti maksimalna iskoristivost dostupnih sredstava, no ukoliko taj prioritet nije ostvaren, moguće je da postoji problem u nerazumijevanju i nedostatku svjesnosti o vlastitim potrebama.

2.2. EU FONDOVI KAO IZVOR SUFINANCIRANJA RAZVOJA LOKALNIH JEDINICA

„Lokalne jedinice, koje zbog gubitka stanovništva postaju sve manje, ne mogu ispunjavati jednu od svojih osnovnih uloga, koja posebno u vrijeme svakodnevnih kriza postaje sve važnija – ne mogu preuzeti razvojnu ulogu i postati jedan od pokretača razvoja na svome području.“³

EU fondovi, odnosno financiranje pomoću EU fondova pridonosi gospodarskom, društvenom, kulturnom, ali i razvoju ostalih područja. Pri tome pozornost se obraća na zadržavanje mladih u manjim lokalnim jedinicama, na otvaranje poduzeća, odnosno novih radnih mjesta, na pružanje financijskih potpora studentima i poduzetnicima, na poticanje poljoprivrede i domaće proizvodnje, seoskog turizma i sl. - odnosno unapređuju se sva potrebna područja kako bi se zadovoljile želje i potrebe stanovništva svih dobnih skupina. Takvim načinom djelovanja lokalne jedinice osiguravaju vlastiti opstanak i daljnji razvoj.

Slijedeći Lisabonsku strategiju, a i Europu 2020. koja se nastavlja na nju, osnovna svrha je na cijelom području Europske unije potaknuti ujednačeni gospodarski razvoj zasnovan na socijalnoj uključenosti, održivom korištenju prirodnih resursa i utemeljen na znanju. U skladu s Lisabonskom strategijom i Europom 2020. u svim regijama EU – a Kohezijska i regionalna politika oslanja se i na potrebu za podizanjem konkurentnosti europskog gospodarstva koje je počelo pokazivati znakove zamora još u devedesetima.“⁴

Kako u Republici Hrvatskoj, tako i u ostalim dijelovima Europske unije velik dio stanovništva živi u ruralnim područjima. S obzirom na nepovoljnu gospodarsku situaciju, pogotovo nakon velike krize 2008. godine, u Republici Hrvatskoj već duži niz godina postoji tendencija odlaska stanovništva, ne samo mlađeg, već svih dobi

³ https://bib.irb.hr/datoteka/889823.2_FORUM_web_stranice.pdf

⁴ Belić M., „Potpore i javni natječaji iz EU fondova“, (2011.), Zagreb

skupina, u veće gradove unutar države ili u inozemstvo. Općenito, ujednačeni gospodarski razvoj podrazumijeva aktivno sudjelovanje svakog pojedinca Europske Unije, održivim korištenjem prirodnih resursa bez štete za okoliš i zdravlje ljudi, a koje je temeljeno na donošenju kvalitetnih odluka. Lisabonska strategija, Europa 2020., a uz njih Kohezijska i regionalna politika naglašavaju potrebu podizanja konkurentnosti europskog gospodarstva.

STRATEGIJA EUROPA 2020.			
PRIORITETI	PAMETAN RAST	ODRŽIVI RAST	UKLJUČIV RAST
CILJEVI	• investiranje 3 % BDP-a EU-a u istraživanje i razvoj • postotak osoba koje rano napuste školovanje ispod 10 % i najmanje 40 % mlađe generacije sa stečenim tercijarnim stupnjem obrazovanja.	• Ispunjenje klimatsko – energetske ciljeve.	• zaposleno 75 % populacije u dobi između 20 i 64 godine • 20 milijuna manje ljudi u opasnosti od siromaštva.
INICIJATIVE	• Unija inovacija • Mladi u pokretu • Digitalni program za Europu.	• Resursno učinkovita Europa • Industrijska politika za globalizacijsko doba.	• Program za nove vještine i radna mjesta • Europska platforma protiv siromaštva.

Slika 1. Struktura strategije Europe 2020.⁵

Strategija *Europa 2020.* prema slici ima za prioritete pametan, održiv i uključiv rast. Cilj pametnog rasta je podizanje razine obrazovanja stanovništva, a pogotovo mladih, odnosno izjednačavanje svih pojedinaca pružanjem istih mogućnosti i prilika za osobni razvoj. Drugi cilj je unapređivanje istraživanja i razvoja čime bi se postigla saznanja o potrebama gospodarstva, što bi na kraju dovelo do razvoja gospodarstva i tehnologija. Kod održivog rasta podrazumijeva se ispunjenje klimatsko – energetske ciljeve – ciljeva koji postaju potreba na svjetskoj razini, a ne samo razini teritorija Europske unije. U ovaj segment mogu se ubrojiti sve akcije i mjere koje se tiču cilja održivog razvoja (pravilno gospodarenje otpadom, korištenje energetske obnovljivih izvora energije, korištenje obnovljivih prirodnih resursa u industriji,

⁵ Bešlić B., Bukovac S., Ivanković Knežević K., Japunčić T., Karačić M., Kosor K., Maletić I., Savić Z., Zrnušić N & Žagar D., „MOJ EU PROJEKT – priručnik za pripremu i provedbu EU projekata“, (2018.), str. 13.

edukacije). Kod uključivog rasta pozornost je obraćena na zapošljavanje svog radno sposobnog stanovništva čime bi se postigao gospodarski i društveni razvoj. Do zapošljavanja dolazi poticajima za male i srednje poduzetnike, uređivanjem i osiguravanjem prihvatljivih radnih uvjeta, osiguranjem mogućnosti migracije sa svrhom zapošljavanja i sl.

„Kohezijska i regionalna politika EU – a teži ostvarenju ujednačenog gospodarskog i socijalnog razvoja cijelog teritorija EU – a, kako bi se osigurala dugoročna ekonomska i monetarna stabilnost te iskazala solidarnost.“⁶

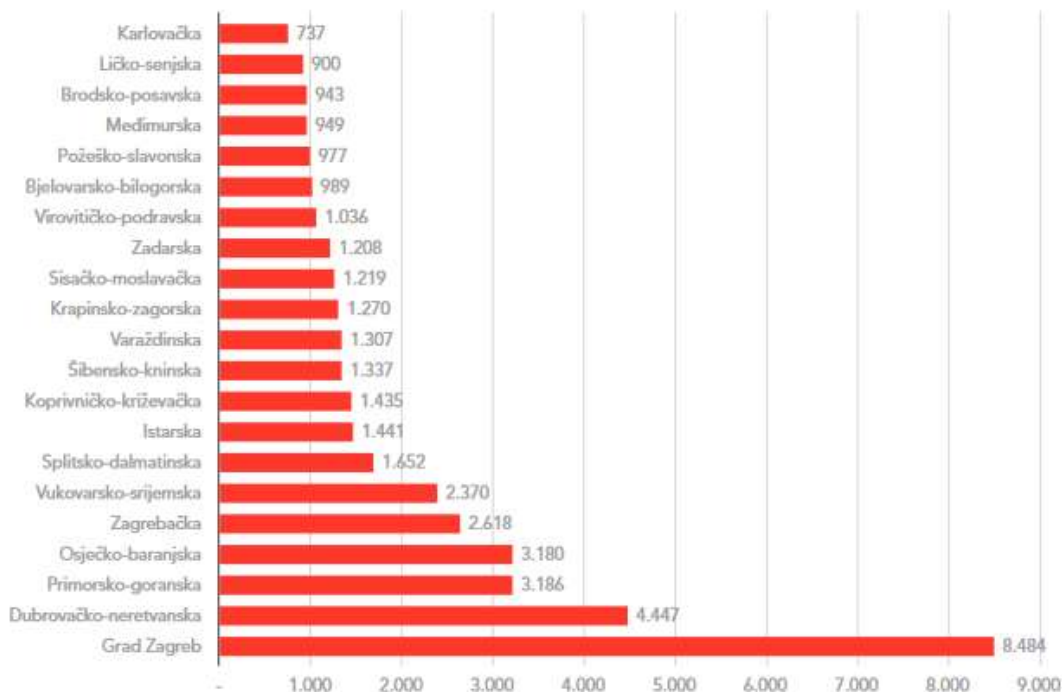
Slika 2. Podjela Hrvatske na NUTS II regije⁷

Kohezijskom i regionalnom politikom, dakle, potiče se ravnomjeran razvoj na teritorijima Europske Unije. Na taj način nijedno područje nije zapostavljeno, već se na svakome nadograđuju oslabljene točke. Tako se, koristeći potpore, nerazvijene regije podižu na višu razinu, smanjuju se gospodarske, socijalne i ekonomske razlike

⁶ Belić M., „Potpore i javni natječaji iz EU fondova“, (2011.), Zagreb

⁷ Belić M., „Potpore i javni natječaji iz EU fondova“, (2011.), str. 82.

između teritorija EU – a. Slika 2. prikazuje NUTS II regije (regije od 800 000 do 3 000 000 stanovnika) Republike Hrvatske, odnosno podjelu na Središnju i Istočnu, Jadransku i Sjeverozapadnu Hrvatsku koje se sastoje od županija, koje se pak dijele na općine, a koje su ciljana područja za razvoj.

Graf 1. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU, 2017. – 2018., mil. kuna po županijama⁸

S obzirom na to da je u radu osvrt na financiranje razvoja grada Križevaca fondovima EU, proučen je položaj županija Republike Hrvatske prema količini ugovorenih sredstava EU fondova, odnosno cilj je prikazati položaj Koprivničko – križevačke županije u cjelokupnom poretku. Iz toga, vidljiv će biti udio iskorištenih sredstava grada Križevaca u cjelini, odnosno u Koprivničko – križevačkoj županiji. Prema tome, iz *Grafa 1.* vidljivo je kako je Koprivničko – križevačka županija ugovorila 1.435 milijardi kn. sredstava EU fondova u 2017. i 2018. godini. Sa ugovorenih 1.441 mil. kn EU sredstava, Istarska županija mjesto je ispred Koprivničko – križevačke županije (6 mil. kn više), dok Šibensko – kninska županija zaostaje za Koprivničko – križevačkom županijom sa 1.337 mil.kn. (8 mil. kn manje) EU sredstava.

⁸ Hrvatska Gospodarska Komora, „Županije i fondovi EU: pregled i usporedba ugovorenih sredstava, osvrt na projekt Slavonija, Baranja i Srijem“, (2019.), Odjel za makroekonomske analize, str. 4.

3. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI

Strukturni i investicijski fondovi iz kojih se financira razvoj sastoje se od:⁹

- ❖ Kohezijskog fonda
- ❖ Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR)
- ❖ Europskog socijalnog fonda (ESF)
- ❖ Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)
- ❖ Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Prema tome, strukturni i investicijski fondovi Europske Unije podržavaju razvoj svojih zemalja članica na svim područja – npr. transportna infrastruktura (Kohezijski fond), razvoj malog i srednjeg poduzetništva, iz čega slijedi osiguranje ostanka mladih na nekom području (Europski fond za regionalni razvoj), ulaganja u znanje i ljudske potencijale, borba protiv bilo kakvog oblika diskriminacije (Europski socijalni fond), poticanje poljoprivrednika i šumara (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj), naglašavanje važnosti ribarstva i pomorstva i osiguranje opstanka tih grana (Europski fond za pomorstvo i ribarstvo).

3.1. KOHEZIJSKI FOND

Kako je već u radu ranije navedeno, kohezijskim fondom promiče se ravnomjeran gospodarski razvoj i unapređivanje kvalitete života na teritorijima Europske Unije gdje nijedno područje nije zapostavljeno, već se na svakome nadograđuju oslabljene točke.

„Kohezijski fond osnovan je 1993., u skladu s Amsterdamskim ugovorom. Sredstva iz KF – a mogu povlačiti sve zemlje članice koje imaju BDP po glavi stanovnika manji od 75% prosječnog.“¹⁰

Iz fonda se mogu financirati aktivnosti vezane uz:¹¹

- ❖ transeuropske transportne mreže i paneuropski koridori;

⁹ <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>

¹⁰ Belić M., „Potpore i javni natječaji iz EU fondova“, (2011.), str. 79.

¹¹ <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>

- ❖ transportnu infrastrukturu koja pridonosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, interoperabilnost transportnih mreža diljem EU;
- ❖ okolišnu infrastrukturu radi preuzimanja EU standarda zaštite okoliša;
- ❖ učinkovito korištenje energije i obnovljivih izvora energije

Iz prethodnoga može se zaključiti da Kohezijski fond služi za provođenje, tj. financiranje velikih infrastrukturnih projekata i poboljšanja transeuropskog transporta te projekata vezanih uz okoliš država članica Europske Unije. Izgradnja novih i unapređenje postojećih infrastruktura i mreža za svaku jedinku EU – a znači povezanost sa ostalim državama članicama, ali i kvalitetnu i brzu suradnju, a predstavlja i jedan od ključnih čimbenika u napretku, osvajanju i povezivanju tržišta. Jedan od gorućih problema današnjice problem je visoke razine zagađenosti okoliša. Sredstvima iz Kohezijskog fonda financiraju se projekti kojima je cilj poboljšanje trenutne kritične situacije koja vlada na teritoriju Europske Unije, u ovom slučaju lokalnih područja. Isto tako, provođenjem ovih projekata otvaraju se nova radna mjesta i mogućnosti učenja.

3.2. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ

„Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) jedan je od pet fondova koji imaju zajednički naziv Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi). Cilj mu je jačanje gospodarske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika između regija unutar EU, kroz podršku u razvoju i strukturnim prilagodbama regionalnih gospodarstava, kao i podršku prekograničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj suradnji.“¹²

Prethodno navedeni ciljevi, odnosno aktivnosti koje se provode kako bi se ti ciljevi postigli financirane su iz Europskog fonda za regionalni razvoj i pridonose osnaživanju socijalne i ekonomske pozicije, ali i svođenju neravnoteže na minimum između određenih regija. Kako bi se smanjila neravnoteža između regija potrebno je na svakoj provesti aktivnosti koje bi neku regiju upotpunile, odnosno koje bi uklonile trenutne nepravilnosti u postojećem uređenju. S obzirom na to da se Europski fond za regionalni razvoj usmjerava na mnogobrojna područja koja su ranije navedena (gospodarsko, socijalno, ekonomsko) unapređenje regija može se odnositi na

¹² <http://europski-fondovi.eu/program/europski-fond-za-regionalni-razvoj>

ulaganja u različitim područjima kao što su npr. potpore u poduzetništvu, osiguranje radnih mjesta, inovacije svakog oblika, stvaranje tržišta i sl.

Aktivnosti koje se financiraju iz fonda:¹³

- ❖ Produktivna ulaganja koja pridonose stvaranju i očuvanju održivih radnih mjesta, kroz izravne potpore za ulaganja u mala i srednja poduzeća
- ❖ Ulaganja u infrastrukturu pružanja osnovnih usluga građanima u području energetike, okoliša, prometa te informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT)
- ❖ Ulaganja u socijalnu, zdravstvenu i obrazovnu infrastrukturu
- ❖ Razvoj unutarnjeg potencijala podržavanjem lokalnih i regionalnih razvoja i istraživanja te inovacija
- ❖ Tehnička pomoć

Zadržavanje stanovništva u regiji koja za njih predstavlja mjesto odrastanja i školovanja poseban je izazov za svaku državu članicu, pogotovo ako regiju obilježavaju veliki nedostaci poput manjka radnih mjesta, nepružanja prilike za razvoj, loše prometne povezanosti, nedostatka dječjih vrtića ili stambenih objekata.

Usmjerenost Europskog fonda za regionalni razvoj na širok raspon različitih područja koju prikazuju prethodno navedene aktivnosti uzrokuje brži razvoj regije, odnosno podizanje cjelokupnog standarda iste. Aktivnostima se provode koraci za stvaranje radnih mjesta, pružanje potpora poduzetnicima, stvaranje suradnje među državama članicama (npr. trgovina, obrazovanje), ulaganje u ljudske potencijale, njihova znanja i vještine, modernizaciju u prometu, zdravstvu, obrazovanju, energiji, turizmu, kulturi i svih ostalih područja.

3.3. EUROPSKI SOCIJALNI FOND

„Europski socijalni fond (ESF) glavni je financijski instrument Europske unije za ulaganje u ljude. Fondom se povećavaju mogućnosti zapošljavanja europskih građana, promiče bolje obrazovanje te poboljšava situacija najugroženijih osoba na

¹³ <http://europski-fondovi.eu/program/europski-fond-za-regionalni-razvoj>

rubu siromaštva. ESF pokriva ciljeve konvergencije te regionalne konkurentnosti i zapošljavanja.¹⁴

Problem nezaposlenosti prisutan je u mnogobrojnim područjima, najčešće onim koja su niže razine razvijenosti. Osim nerazvijenosti same regije, uzročnici nezaposlenosti i siromaštva također mogu biti nemogućnost školovanja ljudi, nezadovoljavajuća obrazovna struktura ljudi ili pak migracije stanovništva u druge zemlje u potrazi za poslom. Sve to dovodi do još izrazitijeg zaostajanja područja, ali samim time i do stvaranja veće potrebe za razvojem i investiranjem.

U novom programskom razdoblju (2014 – 2020), naglasak će biti na sljedeća četiri tematska cilja:¹⁵

- ❖ poticanje zapošljavanja i podršku mobilnosti radne snage;
- ❖ promicanje socijalne uključenosti i borbu protiv siromaštva;
- ❖ ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje te;
- ❖ povećavanje kapaciteta institucija i učinkovitosti javne administracije

Europskim socijalnim fondom promiče se ulaganje u ljudske potencijale, odnosno njihova znanja, vještine i kompetencije. Cilj je omogućiti stanovništvu adekvatno obrazovanje u okviru kojeg su svi stanovnici ravnopravni, tj. pružaju im se jednake mogućnosti i izbori. Također, otvorene su opcije dodatnog obrazovanja, tečajeva, prekvalifikacija, a sve prema potrebama tržišta rada sa krajnjim ciljem osiguranja radnog mjesta svakom stanovniku. Područje Europskog socijalnog fonda je i uključivanje siromašnijeg stanovništva u aktivnosti obrazovanja i učenja kako bi osigurali vlastiti boljitak sa aspekta standarda života, ali i sa aspekta obrazovanja. Samim time smanjuje se i stupanj diskriminacije koja je izazvana upiranjem u neobrazovano stanovništvo. Razmatranje razvoja svakog pojedinca pridonosi osiguranju dugoročne stabilnosti određenog teritorija.

¹⁴ Fresl A., Kociper U., Vojković M., Golubić Woudstra V., „Praktično vodič kroz EU fondove i natječaje“, (2014.), Algebra, str. 18.

¹⁵ Fresl A., Kociper U., Vojković M., Golubić Woudstra V., „Praktično vodič kroz EU fondove i natječaje“, (2014.), Algebra, str. 18.

3.4. EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ

„Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Fond je usmjeren na umanjenje gospodarskih razlika između regija EU kroz razvoj poljoprivrednog sektora. Od očuvanja eko-sustava, preko pošumljavanja, razvoja ruralnog poduzetništva do većih infrastrukturnih investicija, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj nudi podršku za suvremenu, održivu i uključivu revitalizaciju ruralnih područja te njihovu integraciju u suvremene ekonomske tokove država članica. Iz ovog fonda može se financirati do 85% ukupne vrijednosti projekta.“¹⁶

Značajan postotak stanovništva na teritoriju Europske Unije boravi na ruralnim područjima u kojima je pretežno glavna djelatnost poljoprivrede. Zapostavljanje važnosti poljoprivredne grane rezultira što dovodi do pada konkurentnosti što se tiče cijena proizvoda. Također dolazi do odbacivanja poljoprivrede od strane stanovništva, pogotovo mlađeg koje se naposljetku okreće drugim, isplativijim granama. Nedostatak poticaja za pokretanje poslovanja na ruralnim područjima i pad životnih uvjeta na istim dovodi do izbjegavanja ne samo poljoprivrede, već šumarstva i ostalih srodnih područja.

Iz fonda se mogu financirati:¹⁷

- ❖ Konkurentnost sektora poljoprivrede i šumarstva;
- ❖ Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima;
- ❖ Jačanje isplativosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama;
- ❖ Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, dobrobiti životinja te upravljanja rizikom u poljoprivredi;
- ❖ Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom;

¹⁶ <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-poljoprivredni-fond-za-ruralni-razvoj/#>

¹⁷ <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-poljoprivredni-fond-za-ruralni-razvoj/#>

- ❖ Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektor;
- ❖ Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva i gospodarskog razvoja u ruralnim područjima.

Sama definicija poljoprivrede naglašava kako je to proces stvaranja hrane za prehranu čovjeka, ali i domaćih životinja. U poljoprivredu se mogu ubrojiti sve djelatnosti iz kojih proizlaze plodovi, ali i one djelatnosti koje se odnose na uzgoj domaćih životinja koje su namijenjene sa prehranu ljudi. Tako u poljoprivredu spadaju ratarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo, peradarstvo itd. Ovakvom podjelom poljoprivredne grane prikazuje se njena kompleksnost i važnost. Opće je poznato da je ova grana često zapostavljena u pogledu inovacija i poticaja. Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj osigurava se promjena kritične situacije u poljoprivrednom sektoru. Iz ovog fonda financiraju se inovacije, poticaji, osigurava se ostanak mladih u poljoprivrednom sektoru i šumarstvu, razvija se konkurentnost gospodarstva i ekonomije ruralnog područja. Također, financira se očuvanje okoliša tih područja što rezultira zdravijom ishranom životinja, ali i zdravijim plodovima. Uključenost poljoprivrede u gospodarstvo u jednakoj mjeri kao što su i ostale grane uključene povećava vjerojatnost njena opstanka, ali i dodatnog proširenja.

3.5. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO

„Europski fond za pomorstvo i ribarstvo je financijski instrument koji doprinosi postizanju ciljeva Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) i provedbi Integrirane pomorske politike (IPP) Europske unije. Iz ovoga fonda osiguravaju se sredstva za ribarsku industriju i za priobalna područja kako bi se ostvarila konkurentnost i održivost ribarstva i akvakultura, kao i uravnoteženi teritorijalni razvoj ribarstvenih područja. Posebna pažnja usmjerena je na ribarstvene zajednice koje su se našle pod utjecajem nedavnih promjena u industriji. Iz ovog fonda može se financirati do 85% ukupne vrijednosti projekta.“¹⁸

¹⁸ <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-fond-za-pomorstvo-i-ribarstvo/#>

Trenutna situacija u pomorstvu i ribarstvu vrlo je slična onoj u poljoprivredi i šumarstvu. Ribe je sve manje, bilo morske, bilo slatkovodne, a uzrok tome su najčešće zagađenje voda, a upitna je kvaliteta, sigurnost i zdravlje ribe koja je ulovljena. Prekomjeren izlov i izvoz ribe iz država koje su ionako nerazvijene, a samim time ne proizvode dovoljno hrane za vlastito stanovništvo opasan je i stvara pritisak i neizvjesnost u tom dijelu gospodarstva. Isto tako, jedan dio stanovništva sve manje konzumira ribu i zamjenjuje je drugim vrstama hrane, dok ponegdje dolazi do nedovoljne količine zaliha iste. Ove činjenice ukazuju na neravnotežu u ribarskom i pomorskom sektoru, ali i nerazumijevanje potreba određenih tržišta.

	Uvoz		Izvoz	
	tone	vrijednost	tone	vrijednost
Pelagijske ribe	1 057 615	3 226 300	1 118 369	1 372 097
Salmonide	837 320	4 429 927	117 676	702 642
Ostale ribe	1 881 271	5 917 574	405 804	1 191 656
Rakovi	621 184	4 474 711	66 816	311 198
Mekušci	614 215	1 997 959	46 291	225 477
Neprehrambeni proizvodi	936 103	914 014	390 213	518 314
Ukupno EU-28	5 947 708	20 960 485	2 145 169	4 321 384

Tablica 2. *Trgovina proizvodima ribarstva i akvakulture između Europske unije i trećih zemalja (2014.) - količina u tonama i vrijednost u tisućama EUR¹⁹*

Tablica 2. prikazuje trgovinu proizvodima ribarstva i akvakulture između Europske unije i trećih zemalja, odnosno uvoz i izvoz. Pelagijske ribe uvezeno je u vrijednosti 3 226 300 tis. EUR, dok je izvezeno vrijednosti 1 372 097 tis. EUR, čak 1 854 203 manje. Salmonida je uvezeno u vrijednosti 4 429 927 tis. EUR, a izvezeno 702 642 tis. EUR, odnosno 3 727 285 manje. Ista situacija je sa rakovima, mekušcima, neprehrambenim proizvodima i ostalim ribama. Svakog od tih proizvoda uvezeno je u Europsku uniju daleko više nego što je izvezeno. Uvoz ribe iz zemalja van europskog područja predstavlja porast potražnje za ribom koju vjerojatno Europska unija ne može zadovoljiti stoga je primorana na uvoz. Europskim fondom za pomorstvo i ribarstvo financiraju se aktivnosti koje bi osigurale konkurentnu ribarsku industriju, odnosno aktivnosti kojima bi se stvorila ravnoteža između uvoza i izvoza.

¹⁹ Europska komisija, „Činjenice i brojke o zajedničkoj ribarstvenoj politici“, (2016.), str. 37.

Iz fonda se mogu financirati:²⁰

- ❖ Poticanje održivih, učinkovitih, inovativnih i konkurentnih sektora ribarstva i akvakulture;
- ❖ Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije putem društvene uključenosti, stvaranja radnih mjesta i mobilnosti radne snage u obalnim i kontinentalnim zajednicama koje ovise o ribolovu i akvakulturi;
- ❖ Poticanje stavljanja na tržište i prerade proizvoda ribarstva i akvakulture kroz poboljšanje organizacije tržišta;
- ❖ Pružanje potpore za praćenje, kontrolu i provedbu ZRP-e, jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovite javne uprave;
- ❖ Poticanje provedbe IPP-e

Konkurentnost ribarske industrije predstavlja razvoj malih i srednjih poduzetnika u toj grani. Poticanjem istih dolazi do otvaranja radnih mjesta, proširenja postojećih i ulaska u nova tržišta. Prioritet svake članice trebao bi biti osiguranje dovoljne količine robe za vlastito stanovništvo, a tek onda izvoz. Na taj način osigurana bi bila dovoljna količina sigurne i kvalitetne hrane za domaće stanovništvo, a isto tako moguć bi bio izvoz preostale jednako kvalitetne robe po višim cijenama što bi dovelo do opstanka poduzetnika, zaposlenika, ali i zadovoljstva kupaca.

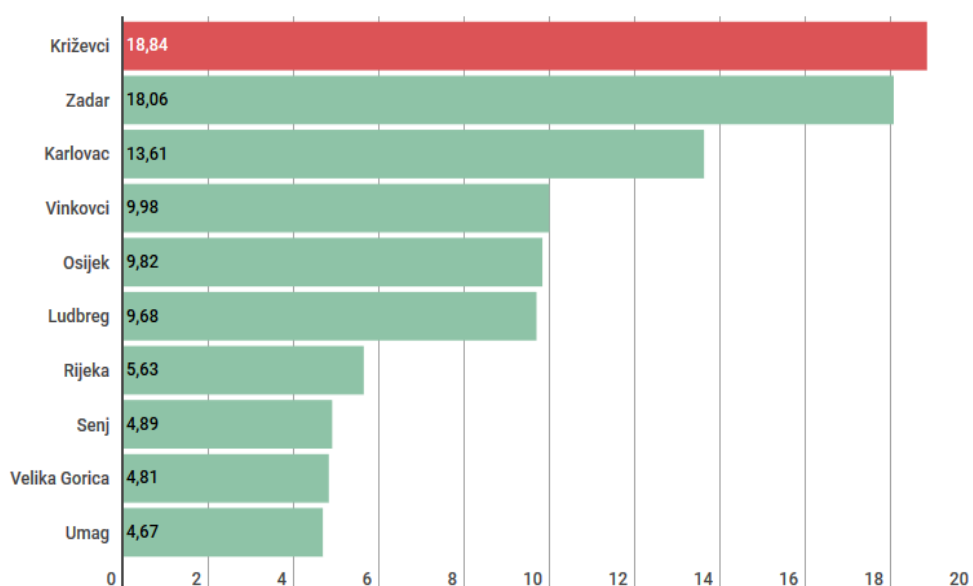
²⁰ <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-fond-za-pomorstvo-i-ribarstvo/#>

4. PROJEKTI FINANCIRANI EU FONDovima U KRIŽEVCIMA

U nadolazećem poglavlju razmotreni će biti projekti sufinancirani fondovima Europske unije provedeni u gradu Križevcima i njegovoj bližoj okolini. Projekti koji će biti prikazani su:

- ❖ Razvojni centar i tehnološki park Križevci
- ❖ „HealingPlaces“
- ❖ "Cyclo-Net" – Širenje prekogranične cikloturističke mreže kroz izgradnju kapilarnih biciklističkih staza u Križevcima i Zalakarosu
- ❖ Energetska obnova zgrade Dječjeg vrtića Križevci
- ❖ I ja odvajam!

Zapošljavanje, briga o okolišu, mladima, suradnja među državama članicama i obnovljivi izvori energije samo su neki od ciljeva Europske unije, a grad Križevci provođenjem ovih projekata te ciljeve je i postigao.

Graf 2. *Udio ukupne pomoći pojedinog grada u ukupnoj pomoći EU svim gradovima za razdoblje od 2013.-2017. (u postotku)*²¹

Grafom 2. prikazan je u postotku Udio ukupne pomoći pojedinog grada u ukupnoj pomoći EU svim gradovima za razdoblje od 2013.-2017. Na ljestvici grad Križevci

²¹ <https://novac.jutarnji.hr/aktualno/eu-fondove-u-pet-godina-su-najvise-iskoristili-ludbreg-i-zadar-lani-velika-gorica-i-lipik/771430/>

zauzeo je prvo mjesto, što dokazuje postojanje svijesti o važnosti korištenja EU fondova sa svrhom razvoja i unapređenja grada i njegove okoline. Iza Križevaca smješteni su Zadar, Karlovac, Vinkovci i Osijek, gradovi koji su po broju stanovnika, ali i po samoj teritorijalnoj rasprostranjenosti veći, ali i poznatiji od Križevaca. Osim rasta, razvoja, ekonomske i gospodarske stabilnosti Križevci si ovakvim poslovanjem osiguravaju prepoznatljivost i privlačenje stanovništva.

4.1. RAZVOJNI CENTAR I TEHNOLOŠKI PARK KRIŽEVCI

„Projektom se planira uspostavljanje razvojnog centra i tehnološkog parka za poticanje malog i srednjeg poduzetništva iz sektora prehrambene industrije s naglaskom na tehnologijama za obradu i doradu proizvoda te laboratorijska ispitivanja i istraživanja.“²²

Jačanje malog i srednjeg poduzetništva u manjim sredinama doprinosi jačanju konkurentnosti i kapaciteta, zapošljavanju i uspješnosti poslovnih subjekata. Potpore poduzetnicima itekako su potreba, prvenstveno radi razvoja inovacija u proizvodnim procesima, proširenja proizvodnih pogona, istraživanja i razvoja i obučavanja zaposlenika. Razvojni centar i tehnološki park „Križevci“ lokacija je koja je ponudila sve te prednosti na jednome mjestu.

²² Grad Križevci, „Razvoj grada Križevaca u razdoblju 2009. – 2013.“, (2013.), str. 62.

Slika 3. Razvojni centar i tehnološki park u prostoru bivše vojarne u Križevcima – idejno rješenje²³

Objekt se nalazi na prostoru bivše križevačke vojarne. U sklopu objekta smješteni su kafić, laboratoriji koji služe poduzetnicima za unapređivanje njihova poslovanja, proizvodnja prirodne kozmetike (Tinktura), osiguranje, papirnica, knjigovodstveni servis, skladišta, konferencijska dvorana, poslovni prostori, pametne klupe.

Razvojni centar i tehnološki park	
Datum početka i završetka provedbe projekta	30.09.2014. – 30.09.2016.
Naziv projekta	Razvojni centar i tehnološki park
Ukupna vrijednost projekta	34.214.000,00 HRK
Iznos odobrenih EU sredstava iz EU fondova	33.817.117,60 HRK
Program	Regionalna konkurentnost 2007. – 2013.
Nositelj projekta	Grad Križevci
Partneri	Križevački poduzetnički centar d.o.o., Visoko gospodarsko učilište u Križevcima
Lokacija projekta	Križevci

Tablica 3. Informacije projekta „Razvojni centar i tehnološki park“²⁴

²³ Grad Križevci, „Razvoj grada Križevaca u razdoblju 2009. – 2013.“, (2013.), str. 63.

²⁴ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, „Uspješni lokalni EU projekti u Hrvatskoj“, (2016.), str. 64. i 65.

Projekt Razvojnog centra i tehnološkog parka u Križevcima trajao je dvije godine. Vrijednost projekta bila je 34.214.000,00 HRK, od čega je iz EU fondova povučeno 33.817.117,60 HRK. Razvojni centar i tehnološki park otvoren je u okviru programa „Regionalna konkurentnost 2007. – 2013.“, sa Križevačkim poduzetničkim centrom i Visokim gospodarskim učilištem kao partnerima.

4.2. „HealingPlaces“

Geotermalna ili toplinska energija koja se smješta ispod površine Zemljine kore, kao i sunčeva energija smatra se obnovljivim izvorom energije. Važnost očuvanja okoliša i iskorištavanje svih mogućih potencijala ovakvog oblika energije predstavlja samo neke od prednosti. Geotermalni izvori mogu poslužiti kao resurs za grijanje u zimi i hlađenje u ljeti, kao resurs u industriji, kao izvor za toplice i lječilišta ili pak kao proizvođač električne energije. Projekt „HealingPlaces“ koji se odnosi na istraživanje geotermalnih mogućnosti proveden također je smješten u području grada Križevaca.

„Projekt obuhvaća istraživanja, izradu elaborata rezervi geotermalne vode te razmjenu znanja između partnera po pitanju zakonodavstva, metodologije istraživanja i korištenja geotermalne vode u lječilišne svrhe uz primjere dobre prakse. Osim toga, aktivnosti obuhvaćaju tematske radionice i okrugle stolove s relevantnim dionicima u području geotermalne energije, na razini Republike Hrvatske i središnje Europe.“²⁵

Grad Križevci, zajedno sa partnerima u projektu razmjenjivat će znanja i iskustva u vezi sa geotermalnim izvorima. Stručan i kompetentan kadar istražit će sve moguće potencijale i mogućnosti križevačkog teritorija u području geotermalnih izvora. Za Križevčane i križevački kraj, uspješnost, ali i sam pokušaj uvođenja geotermalnih izvora, bilo kao resursa za stvaranje električne energije, industrijskog pokretača, izvora za grijanje/hlađenje ili liječenje značio bi znatnu konkurentnost i prepoznatljivost.

„HealingPlaces“	
Trajanje projekta	01.04.2019 – 31.03.2022

²⁵ <https://www.krizevci.info/2019/01/19/krizevcima-27-milijuna-kuna-za-istrazivanje-geotermalnog-potencijala/>

Naziv projekta	Jačanje kapaciteta upravljanja okolišem za održivo korištenje prirodne baštine toplica u gradovima i regijama središnje Europe kao pokretač lokalnog i regionalnog razvoja
Ukupna vrijednost projekta	2.135.54,29 EUR
Iznos odobrenih EU sredstava iz EU fondova	1.913.234,39 EUR
Projekt partneri	Central Mining Institute – GIG (PL), Dolnoslaskie Region – Institute for Territorial Development (PL), Hajdú- Bihar County Government (HU), Business Upper Austria – OÖ Wirtschaftsagentur GmbH (AT), BORA 94 Borsod-Abaúj-Zemplén County Development Agency Nonprofit LLC (HU), Grad Križevci (HR), DEVELOPMENT CENTRE NOVO MESTO, Counseling and Development, Ltd.(SI), Mendel University in Brno (CZ), LAMORO Development Agency (IT), Technology Park of Pordenone (IT)
Pridruženi partneri	Toplice Sveti Martin d.d. (HR), Municipality of Montegrotto Terme (IT), Municipality of Abano Terme (IT), Management body of homogeneous hydrominerary basin of Euganean Hills (IT), Jeseníky – Association of Tourism (CZ)
Program	Interreg Central Europe

Tablica 4. Informacije projekta „HealingPlaces“²⁶

²⁶ <https://krizevci.hr/dokumenti/healingplaces/>

„HealingPlaces“ zajednički je naziv za projekt kojim se na područjima središnje Europe istražuju potencijali geotermalnih izvora. Iskorištavanje geotermalnih izvora na već ranije navedenim područjima, uz naravno, naglasak na zaštitu okoliša također je pokretač inovacija i učinkovitosti na lokalnim i regionalnim područjima. Suradnja grada Križevaca sa ostalim zemljama članicama Europske Unije na ovom projektu (Italija, Češka, Poljska, Mađarska, Austrija, Njemačka, Slovenija) predstavlja podizanje znanja i svijesti o važnosti, u ovom slučaju prirodne baštine i toplica u gradovima i regijama.

4.3. "Cyclo-Net"

Očuvanje okoliša, zdrav način života, organizacije natjecanja i događanja samo su neki od razloga poticanja rekreacije i načina života poput cikloturizma. Cikloturizmom privlače se turisti u lokalna područja, ali se i potiče korištenje bicikala kao glavnog prijevoznog sredstva na tom manjem području. Grad Križevci smješten je u krajoliku bogatom vinskim cestama, spomenicima kulture, jezerima, a u blizini je i grad Koprivnica koji je poznat pod nazivom „Grad bicikala.“ Sve ove činjenice upućuju na potencijal Križevaca kao cikloturističkog središta. Stoga ni ne uključenost grada u projekt „Cyclo – Net.“

„Cyclo-Net“, punog naziva „Širenje prekogranične cikloturističke mreže kroz izgradnju kapilarnih biciklističkih staza u Križevcima i Zalakarosu“ odobren je za sufinanciranje od strane Europske unije u okviru Interreg V-A Programa suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020. Glavni korisnik projekta je Grad Križevci, koji projekt provodi u suradnji s mađarskim partnerom Gradom Zalakaros.²⁷

Otvaranje cikloturističke mreže predstavlja visoka ulaganja u infrastrukturu. Ulaganja u istu za grad Križevce predstavlja iskorištavanje lokalnih potencijala grada i križevačkog područja. Sa mađarskim partnerom uz bok, javlja se mogućnost prepoznatljivosti grada Križevaca kao destinacije kod zemlje partnera. Raznolikost krajolika i ljepota prirode kriteriji su koje postavljaju turisti prilikom odabira destinacije, a grad Križevci mogu ponuditi. Također, grad Križevci u blizini je granice, na povoljnom prometnom položaju.

²⁷ <https://www.kub.hr/cyclo-net/o-projektu/>

„Glavni cilj projekta Cyclo-Net je izgradnja biciklističke infrastrukture u Križevcima i Zalakarosu, kao preduvjet za poticanje ekonomskog rasta temeljenog na održivom korištenju bogatog i raznolikog prirodnog i kulturnog naslijeđa. Projektom je planiran niz aktivnosti koje uključuju izgradnju biciklističke infrastrukture i pratećih sadržaja, strateško planiranje razvoja i promocije cikloturizma i rekreativnog turizma te ulaganje u kvalitetu i raznolikost programa, privlačenje posjetitelja i organizaciju događanja.“²⁸

Očuvanje prirode, pokretanje raznih aktivnosti za poticanje zaštite prirodnih i kulturnih dobara i širenje svijesti o važnosti prirodnog okružja kroz ovaj projekt znači pokretanje regionalnog razvoja, privlačenja investitora i međunarodne suradnje, što bi dovelo do ekonomskog rasta Križevaca. Biciklističkim događanjima, cikloturizmom, očuvanjem baštine i prirode te izgradnjom cikloturističkih staza stvara se garancija za gospodarsku i turističku konkurentnost.

”Cyclo-Net“	
Naziv projekta	”Širenje prekogranične cikloturističke mreže kroz izgradnju kapilarnih biciklističkih staza u Križevcima i Zalakarosu”
Datum početka i završetka provedbe projekta	01.11.2017. – 30.06.2019.
Lokacija	Križevci - Zalakaros
Ukupna vrijednost projekta	12.100.000,00 HRK
Iznos odobrenih EU sredstava iz EU fondova	6.020.000,00 HRK
Partner	Grad Zalakaros
Program	Interreg V-A

Tablica 5. *Informacije projekta ”Cyclo-Net“*²⁹

²⁸ <https://www.kub.hr/cyclo-net/o-projektu/>

²⁹ <https://krizevci.hr/odrzana-zavrsna-konferencija-projekta-cyclo-net/>

Projekt „Cyclo – Net“ na relaciji Zalakaros – Križevci trajao je 20 mjeseci, a od ukupnih 12.100.000,00 kn iz Europskih fondova sufinancirano je 6.020.000,00 kn. Projekt je proveden iz programa Interreg V-A. Prema vrijednosti projekta, „Cyclo – Net“ treći je po veličini. Ispred njega su „Razvojni centar i tehnološki park“ (34.214.000,00 HRK) i „HealingPlaces“ (16.016.000, 55 HRK).

Projektom je ostvareno:³⁰

- ❖ razvoj cikloturizma i imidža Križevaca i Kalničkog Prigorja kao atraktivne destinacije za vikend izlete i rekreaciju
- ❖ novoizgrađene biciklističke staze → povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva
- ❖ povećanje broja biciklista → zaštita okoliša
- ❖ novih 4.350 m međusobno povezanih pješačko-biciklističkih staza izgrađenih u Križevcima kroz 8 ulica
- ❖ biciklistički most u Ulici Ivana Gundulića na potoku Vrtlin,
- ❖ nastavak ceste na Ratarni od vidikovca do Potočke ulice
- ❖ sportsko igralište – skate park u Ulici Franje Tuđmana
- ❖ izrađen Akcijski plan razvoja cikloturizma
- ❖ izgrađeno je i opremljeno 5 odmorišta uz biciklističke staze
- ❖ postavljene su skulpture, odnosno reljefi, koji simboliziraju rad i djelovanje značajnih osoba iz križevačke povijesti koje do sada u svom gradu nisu imale spomenik ili drugo priznanje njihovom doprinosu u raznim područjima
- ❖ uređene su brdsko-biciklističke staze pokraj Križevaca
- ❖ izrađeni su promotivni materijali (karte s EuroVelo 13 rutom i nacionalnim biciklističkim stazama)
- ❖ ulagano je u marketing, promociju i brendiranje,
- ❖ organizirana su sportska i biciklistička događanja (biciklijada, prva biciklistička utrka „Kriterij Križevci 2019.“)
- ❖ nabava 8 bicikala – 4 brdska i 4 hibridna električna

Navedeni rezultati projekta „Cyclo – Net“ koji je sufinanciran iz fondova Europske unije prikazuju rast križevačkog područja na temelju bogate prirodne i kulturne baštine te kompetentnog i sposobnog kadra. Uređenje zapuštenih i zanemarenih

³⁰ <https://krizevci.hr/odrzana-zavrsna-konferencija-projekta-cyclo-net/>

staza i područja, igrališta i mostova, postavljanje karata i putokaza, izgradnja odmorišta i nabava bicikala fizički su pokazatelji napretka u području infrastrukture i biciklističkog prijevoza/hobija/turizma. S druge strane, promotivni materijali, skulpture križevačkih značajnih osoba, ulaganja u marketing i promociju te organizacije sportskih događanja čimbenici su koji utječu na usmjeravanje grada Križevaca u smjeru atraktivnog i popularnog turističkog područja Prigorskog i potkalničkog kraja.

4.4. ENERGETSKA OBNOVA ZGRADE DJEČJEG VRTIĆA „KRIŽEVCI“

Grad Križevci svoje je zalaganje i interes za obnovljive izvore energije naglasio u projektu „HealingPlaces“ – projektu koji se odnosi na istraživanje i iskorištavanje potencijala geotermalnih izvora energije. Skupa i zastarjela energetska infrastruktura rezultira potrebama za promjenama, inovacijama i novim ulaganjima na područjima energije. Pokretanje novih projekata, tj. poduzimanje nužnih mjera za unapređenje postojeće i izgradnju nove električne infrastrukture potreba je diljem svijeta.

„Riječ je o projektu kojem je cilj smanjenje potrošnje energije u Dječjem vrtiću i povećanje primjene obnovljivih izvora energije. Provedbom projekta smanjit će se godišnja toplinska energija za grijanje/hlađenje za 53,84%, smanjit će se emisija CO₂ za 59,48% i primijenit će se obnovljivi izvori energije za pripremu tople vode putem solarnih kolektora. Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.“³¹

Potpore i poticanja Europske unije za istraživanje i proizvodnju obnovljive energije okosnica su razvoja i uvođenja takve energije u poduzeća, industrije, domaćinstva, škole, dječje vrtiće, itd. Korištenje energije uz minimalne troškove prioritet je svakog pojedinca i poduzeća. Korištenje obnovljivih izvora energije usko je povezano sa društveno odgovornim poslovanjem što na kraju dovodi do privlačenja investitora. Područja na kojima dominira takav način poslovanja i življenja također predstavljaju poželjne lokacije za stanovanje, odnosno privlačenje novog stanovništva. Zaštita okoliša, štednja ili recesija samo su neki od razloga minimalnog korištenja energije u

³¹ <https://www.krizevci.info/2018/10/13/predstavljen-projekt-energetske-obnove-zgrade-djecjeg-vrtica-krizevci-vrijedan-35-milijuna-kuna/>

svakodnevnom životu. Smanjenje potrošnje energije u dječjem vrtiću „Križevci“ cilj je kojem se teži provedbom projekta energetske obnove.

Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića „Križevci“	
Naziv projekta	Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića „Križevci“
Lokacija projekta	Križevci, ul. Matije Gupca 52
Datum početka i završetka provedbe projekta	13. 08. 2018. - 13. 08. 2020.
Ukupna vrijednost projekta	3.545.612,50 HRK
Iznos odobrenih EU sredstava iz EU fondova	2.143.945,00 HRK
Program	Operativni program Konkurentnost i kohezija

Tablica 6. *Informacije projekta „Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića - Križevci“*³²

Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića „Križevci“ projekt je koji je trajao dvije godine, a potpomognut je sredstvima iz Europskih fondova. Program pod okriljem kojeg je projekt proveden je operativni program „Konkurentnost i kohezija.“ Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.545.612,50 HRK, od kojih Europska unija sufinancira 2.143.945,00 HRK.

Projekt uključuje:

- ❖ obnavljanje kompletne vanjske ovojnice zgrade,
- ❖ obnovu fasade,
- ❖ izvedbu sustava toplinske izolacije stropova i zidova prema tavanu,
- ❖ sustav toplinske izolacije i kompletnu obnovu ravnog krova,
- ❖ zamjenu energetske neučinkovite vanjske stolarije novom ALU i PVC stolarijom,
- ❖ zamjenu sustava grijanja,
- ❖ ugrađivanje termostatskih radijatorskih ventila,
- ❖ modernizaciju energetske neučinkovite rasvjete

³² <https://strukturnifondovi.hr/popis-projekata/energetska-obnova-zgrade-djecjeg-vrtica-krizevci-na-adresi-ulica-matije-gupca-52-krizevci/>,
<https://krizevci.hr/wp-content/uploads/2019/01/priopcenje-za-javnost.doc>

Provedbom prethodno navedenih promjena na zgradi dječjeg vrtića „Križevci“ osigurano će biti ostvarenje cilja projekta. Ciljevi su smanjenje potrošnje energije i povećanje primjene obnovljivih izvora energije. Grad Križevci, osim ovog cilja ima i opći cilj da postane grad „*Prijatelj djece*.“ Na primjeru gradskog vrtića mališani koji pohađaju isti imaju prilike za stjecanje znanja o važnosti zaštite okoliša i štednji energije već od najranije dobi.

4.5. „I JA ODVAJAM!“

Jedan od većih problema koji je zahvatio Zemlju je zagađenje okoliša. Zrak, voda, šume i priroda onečišćeni su i zapostavljeni. Ljudske aktivnosti i neodgovornost utječu na pogoršanje stanja u okolišu i uzrokuju sve rizičnije situacije. Loše gospodarenje otpadom, svakodnevni gust promet, tvornički otpad, zagađeni dim ili odlaganje otpada u prirodu samo su neki od čimbenika koji utječu na trovanje okoliša, a proizvod su ljudskog faktora.

„Politika zaštite okoliša jedna je od najznačajnijih EU politika. Vidljivo je to i iz samog naslova europske strategije *Europe 2020* jer su klimatski i ciljevi u području zaštite okoliša sadržani u njezinom samom nazivu. Naime, prioritet održivog rasta u sebi, najvećim dijelom, sadrži djelovanje u području klimatskih promjena i zaštite okoliša.“³³

Prema tome, zaštita okoliša jedan je od prioriteta Europske unije. Provođenjem strategije za očuvanje okoliša na teritoriju Europske unije moguće je spriječiti, ali i znatno smanjiti razinu onečišćenja okoliša. Jačanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša, pravilno odlaganje otpada, uravnoteženo iskorištavanje prirodnih resursa i edukacije o zaštiti okoliša samo su neke od mjera koje je moguće provoditi u cilju očuvanja okoliša. Grad Križevci shvatio je važnost sudjelovanja u takvim programima i krenuo je u provođenje aktivnosti zaštite okoliša. Naziv projekta je „I ja odvajam!“, a koji je usmjeren ponajprije na edukacije.

„Provest će se jedanaest različitih aktivnosti koje su usmjerene prema svim građanima, ali i prema pojedinim ciljnim skupinama i to djeci od 3 do 14 godina, mladima od 15 do 18 godina, odgojno-obrazovnim ustanovama i poslovnoj javnosti.

³³ Tufekčić Ž., Tufekčić M., „Politike & fondovi 2014. – 2020.“, (2013.), Zagreb

Osnovni cilj projekta je izgraditi razinu svijesti građana da racionalno postupaju s otpadom što će se postići kroz četiri specifična cilja: sprečavanje nastanka otpada, odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, kućno kompostiranje i ponovna uporaba predmeta.³⁴

Edukacije kojima je cilj podizanje svijesti građana o važnosti i provedbi zaštite okoliša preventivna je mjera koja sprječava neodgovornost prema okolišu. Predočavanje posljedica onečišćenja i neodgovornosti (nepitka voda, klimatske promjene, umiranje životinja i sl.) važna su odskočna daska u smjeru suprotnome od nebrige o okolišu. Posebice je bitno da se recikliranje, korištenje prirodnih materijala u svakodnevici, korištenje javnog prijevoza, pješaćenje ili pak vožnja biciklom/rolama i sl. ukorijene u svijest djece i mladih kako bi se postigla rutina i stekla trajna navika ovakvog načina života u svrhu očuvanja okoliša, a naposljetku vlastitog zdravlja i zdravlja ljudi.

„I ja odvajam!“	
Naziv projekta	„I ja odvajam!“
Lokacija projekta	Grad Križevci i općina Sveti Ivan Žabno
Ukupna vrijednost projekta	547.346,72 HRK
Iznos odobrenih EU sredstava iz EU fondova	465.244,71 HRK
Datum početka i završetka provedbe projekta	06.06.2018. – 06.02.2020.
Program	Konkurentnost i kohezija

Tablica 7. *Informacije projekta „I ja odvajam!“*³⁵

Projekt „I ja odvajam“ koji je trajao dvije godine iz programa je Konkurentnosti i kohezije. Sveukupna vrijednost projekta bila je 547.346,72 HRK, od kojih je iz Europskog fonda sufinancirano 465.244,71 HRK. Provodio se na području grada Križevaca i općine Sveti Ivan Žabno. Ovakvi projekti, osim podizanja svijesti i brige za okoliš pridonose boljitku raznih područja. Zapošljavaju se edukatori i asistenti, uvodi se pročišćavanje voda i obnovljivi izvori energije u industrije, stvaraju se inovacije i tehnologije u svezi sa zaštitom okoliša. Osim zapošljavanja edukatora i

³⁴ <https://www.krizevci.info/2018/10/12/odrzana-pocetna-konferencija-eu-projekta-i-ja-odvajam/>

³⁵ <https://krizevci.hr/wp-content/uploads/2018/09/Priop%C4%87enje-za-javnost.doc>

asistenata, dolazi i do zapošljavanja kadra na ostalim nabrojenim aktivnostima i područjima.

„Okoliš županijskog prostora opterećen je sa osamdesetak „divljih“ deponija koje se povremeno saniraju, ali predstavljaju kontinuirani problem naročito u pogledu ugrožavanja pitkih podzemnih voda.“³⁶

U današnje vrijeme život bez vode gotovo je nezamisliv. Voda je glavni resurs u kućanstvu, piću, prehrani, higijeni, industriji, itd. Ljudi sve više zanemaruju njenu vrijednost i olako je zagađuju. Onečišćenje vode podrazumijeva njenu neupotrebljivost za piće. Do onečišćenja dolazi iz mnogobrojnih razloga. U ovom slučaju, na području grada Križevaca riječ je o deponijama koji uzrokuju opadanje kvalitete podzemnih voda.

Slika 4. Službene deponije na području županije³⁷

Prema prikazu županije, na području Koprivničko – križevačke županije nalazi se 19 službenih deponija.

³⁶ „ROP Koprivničko – križevačke županije – OSNOVNA ANALIZA – radna verzija za širu raspravu“, (2016.), Koprivnica

³⁷ Županijski zavod za prostorno uređenje Koprivnica, „Izvješće o stanju okoliša Koprivničko – križevačke županije 2000. – 2004.“, (2004.), Podravski zbornik

4.6. EU FONDOVI KAO POKRETAČI RAZVOJA KRIŽEVAČKOG PODRUČJA

U razdoblju 2013. – 2017. grad Križevci rekorder je u udjelu ukupne pomoći pojedinog grada u ukupnoj pomoći EU svim gradovima. U gradu je tijekom godina provedeno mnogo projekata sufinanciranih iz EU fondova. Naime, nije riječ samo o projektima obrađenima u radu, već o mnogo više njih. Stoga ni ne čudi činjenica kako je grad Križevci zaslužio titulu 'šampiona' po korištenju EU fondova. Sredstvima odobrenim od strane Europske unije zadovoljile su se potrebe grada. Od značajne su važnosti projekti na kojima je grad radio sa inozemnim partnerima („HealingPlaces“, „Cyclo – Net“). Takvim se prekograničnim suradnjama postiže partnerstvo, prepoznatljivost, stječu se potencijalni investitori, upoznaje se sa inovacijama. Osim projekata sa naglaskom na suradnju sa ostalim članicama Europske unije, grad Križevci provodio je projekte koji su značajni za rješavanje tekućih problema u gradu. Naime, riječ je o projektima koji se odnose na energetske učinkovitost i zaštitu okoliša („Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića Križevci“, „HealingPlaces“, „Cyclo – Net“, „I ja odvajam!“). Energetskom obnovom zgrade dječjeg vrtića postiglo se smanjenje korištenja energije, što dovodi do štednje, ali i očuvanja okoliša. Zamjenom neučinkovite energetske rasvjete, promjenom sustava toplinske izolacije, promjenom sustava grijanja, ugrađivanjem termostatskih radijatorskih ventila postiglo se održivije te energetske i financijske prihvatljivije poslovanje gradskog vrtića. „HealingPlaces“ projekt je kojim se istražuju potencijali geotermalnih izvora na područjima grada Križevaca. Utvrđivanjem postojanja geotermalnih izvora značajno bi se pridonijelo podizanju kvalitete života stanovništva s aspekta štednje novca, no osim toga, došlo bi do rasterećenja okoliša. Geotermalni izvori (obnovljivi) postali bi svakodnevnim izvorom i resursom u industriji i kućanstvima, a iskorištavanjem geotermalnih mogućnosti grad bi postao prepoznatljivom i poželjnom lokacijom za život i pokretanje poslovanja. „I ja odvajam“ projekt je koji se odnosi na zaštitu okoliša. Njime se educira mlade o važnosti odgovornosti i pravilnog gospodarenja otpadom kako bi se postigli ključni ciljevi: sprečavanje nastanka otpada, odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, kućno kompostiranje i ponovna uporaba predmeta. „Cyclo – Net“ jedan je od većih projekata grada kojim se postiglo partnerstvo sa Mađarskom, odnosno gradom Zalakarosom. Tim projektom promiče se važnost bicikliranja i cikloturizma sa naglaskom na očuvanje okoliša i zdrav život. Izgrađene

su biciklističke staze i odmorišta uz iste, organiziraju se događanja, popravljani su biciklistički mostovi, ceste i igrališta, a sve sa svrhom promicanja grada Križevaca kao prepoznatljivog cikloturističkog odredišta (s obzirom na povoljan položaj), očuvanja okoliša i zdravog načina života. Osim projekata sa naglaskom na očuvanje okoliša, energetske učinkovitost i zdrav život, grad Križevci ostvario je, po vrijednosti najveći projekt, a koji je vezan uz poticanje malog i srednjeg poduzetništva i zapošljavanja. Riječ je o projektu „Razvojni centar i tehnološki park – Križevci.“

Provedbom ovog projekta podiže se konkurentnost gospodarstva pokretanjem zapošljavanja i poduzetništva što posljedično uzrokuje ekonomski rast. Projektom su rekonstruirane zgrade bivše vojarne u kojima su otvorena skladišta, kafić, proizvodni pogoni te mnoštvo manjih poslovnih subjekata kao što su papirnica, osiguranje, knjigovodstveni servis i sl. Prethodno navedene činjenice vezane uz neke od provedenih projekata na području grada Križevaca ukazuju na podizanje kvalitete života u gradu. Politike Europske unije usmjerene su na goruće probleme kao što su iseljavanje, nezaposlenost, očuvanje okoliša i energetska učinkovitost. Grad Križevci prepoznao je potrebe u gradu, a samim time i potrebe za ovakvim projektima i uspješno ih nakon odobrenih sredstava i proveo. Realizacijom istih ostvarene su infrastrukturne, društvene, gospodarske i ekonomske potrebe sa naglaskom na zapošljavanje, energetske učinkovitost i očuvanje okoliša. Prema tome, Europski fondovi okosnica su razvoja grada Križevaca iz čega proizlazi titula grada kao 'šampiona' u korištenju Europskih fondova.

5. ZAKLJUČAK

Europska unija zajednica je kojoj je cilj promicanje i poticanje razvoja svih područja na teritorijima njezinih država članica. Ti ciljevi su ekonomske, socijalne, gospodarske, društvene ili pak ekološke prirode, a koji su namijenjeni poboljšanju budućnosti država i građana Europske unije. Poticanje i provođenje projekata započinje utvrđivanjem potreba ili nedostataka određenog područja, a mogu se odnositi na zapošljavanje, razvoj poduzetništva, održivo gospodarenje otpadom ili zaštitu okoliša, obrazovanje, energetske učinkovitost, unapređivanje zdravstva, javne uprave, obnovu postojeće ili pak izgradnju nove prometne infrastrukture. Zapravo, fondovi su usmjereni na sva područja, bez iznimaka. Kroz ovaj rad naglasak je stavljen na razvoj lokalnih područja. Opće je poznato da manja, izolirana područja obilježavaju iseljavanje, nezaposlenost, zaostajanje, a samim time i čežnja za napretkom. Križevci su mali grad smješten u Prigorju, odnosno Koprivničko – križevačkoj županiji, a koji je prepoznao vlastite potrebe, odnosno potrebe građana i odlučio ih zadovoljiti. Za razvoj grad je odlučio iskoristiti mogućnosti sufinanciranja iz Europskih fondova. Takvim načinom poslovanja grad je završio titulu 'šampiona' u korištenju EU sredstava. Projekti koji su istraženi u ovom radu su: „HealingPlaces“, „Cyclo – Net“, „Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića – Križevci“, „Razvojni centar i tehnološki park – Križevci“ i „I ja odvajam!“ Projekt „Razvojni centar i tehnološki park – Križevci“ doveo je do poticanja malog i srednjeg poduzetništva i zapošljavanja, dok je projekt „Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića – Križevci“ rezultirao energetske obnovom zgrade i štednjom. „HealingPlaces“ projekt je kojim se istražuju geotermalna područja sa ciljem korištenja obnovljivih izvora energije na križevačkom području. „Cyclo – Net“ projekt je koji potiče vožnju biciklom sa ciljem provođenja zdravog načina života, ali potiče i razna događanja, što dovodi do prepoznatljivosti grada. U sklopu projekta izgrađene su biciklističke staze, uređena su igrališta i mostovi, postavljene karte. „I ja odvajam!“ projektom pokrenute su edukacije mladih križevačkih građana sa ciljem podizanja svijesti o važnosti očuvanja okoliša i provođenja održivog gospodarenja otpadom. Ovim projektima grad Križevci osigurao je rješavanje problema nezaposlenosti, onečišćenja okoliša, energetske neučinkovitosti i edukacije mladih. Važno je još jednom naglasiti kako su ti projekti

sufinancirani sredstvima Europske unije čime se potvrđuje hipoteza postavljena na samom početku rada, a glasi: *EU sredstva okosnica su razvoja lokalnih područja*.

U Koprivnici, 23.09.2020.

Sveučilište Sjever

HRSKOH
ALISTRAJNO

SVUČILIŠTE
SIEVER

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim privajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Petra Tufurug (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Filozofiranje razlika među ljudima (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Petra Tufurug
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Petra Tufurug (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Filozofiranje razlika među ljudima (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Petra Tufurug
(vlastoručni potpis)

6. LITERATURA

6.1. INTERNETSKI IZVORI

1. Europska komisija, „Činjenice i brojke o zajedničkoj ribarstvenoj politici“, (2016.)
<https://polocro28.irmo.hr/wp-content/uploads/2018/02/Bajo-prezentacija-31-1-2018.pdf>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
2. Fresl A., Kociper U., Vojković M., Golubić Woudstra V., „Praktično vodič kroz EU fondove i natječaje“, (2014.), Algebra
<https://www.algebra.hr/cjelozivotno-obrazovanje/wp-content/uploads/sites/3/2017/12/Praktični-vodič-kroz-EU-fondove-i-natječaje-preview-1.pdf>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
3. Hrvatska Gospodarska Komora, „Razvojni prioritet – maksimalno iskoristiti sredstva fondova EU“, (2017.), Odjel za makroekonomske analize
<https://www.hgk.hr/documents/razvojni-prioritet-maksimalno-iskoristiti-sredstva-fondova-eu58947985db6a6.pdf>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
4. Hrvatska Gospodarska Komora, „Županije i fondovi EU: pregled i usporedba ugovorenih sredstava, osvrt na projekt Slavonija, Baranja i Srijem“, (2019.), Odjel za makroekonomske analize
<https://www.hgk.hr/documents/hgk-analiza-zupanije-i-fondovi-eu5c6d7b86886a3.pdf>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
5. Priopćenje za javnost, „Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića Križevci na adresi Ulica Matije Gupca 52, Križevci“, Službena stranica grada Križevaca
<https://krizevci.hr/wp-content/uploads/2019/01/priopcenje-za-javnost.doc>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
6. Priopćenje za javnost, „I ja odvajam!“, Službena stranica grada Križevaca
<https://krizevci.hr/wp-content/uploads/2018/09/Priop%C4%87enje-za-javnost.doc>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
7. Županijski zavod za prostorno uređenje Koprivnica, „Izvješće o stanju okoliša Koprivničko – križevačke županije 2000. – 2004.“, (2004.), Podravski zbornik
file:///C:/Users/petra/AppData/Local/Temp/PZ_2004_Izvjesce_o_stanju_okolisa_KC_KZ_zupanije_str_17_30.pdf; posljednji put otvoreno 08.07.2020.

8. <https://hamagbicro.hr/bespovratne-potpore/eu-fondovi/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020
9. https://bib.irb.hr/datoteka/889823.2_FORUM_web_stranice.pdf; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
10. <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
11. <http://europski-fondovi.eu/program/europski-fond-za-regionalni-razvoj>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
12. <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-poljoprivredni-fond-za-ruralni-razvoj/#>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
13. <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-fond-za-pomorstvo-i-ribarstvo/#>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
14. <https://novac.jutarnji.hr/aktualno/eu-fondove-u-pet-godina-su-najvise-iskoristili-ludbreg-i-zadar-lani-velika-gorica-i-lipik/771430/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
15. <https://www.krizevci.info/2019/01/19/krizevcima-27-milijuna-kuna-za-istrazivanje-geotermalnog-potencijala/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
16. <https://krizevci.hr/dokumenti/healingplaces/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
17. <https://www.kub.hr/cyclo-net/o-projektu/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
18. <https://krizevci.hr/odrzana-zavrsna-konferencija-projekta-cyclo-net/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
19. <https://www.krizevci.info/2018/10/13/predstavljen-projekt-energetske-obnove-zgrade-djecjeg-vrtica-krizevci-vrijedan-35-milijuna-kuna/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
20. <https://strukturnifondovi.hr/popis-projekata/energetska-obnova-zgrade-djecjeg-vrtica-krizevci-na-adresi-ulica-matije-gupca-52-krizevci/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.
21. <https://www.krizevci.info/2018/10/12/odrzana-pocetna-konferencija-eu-projekta-i-ja-odvajam/>; posljednji put otvoreno 08.07.2020.

6.2. KNJIGE

1. Belić M., „Potpore i javni natječaji iz EU fondova“, (2011.), Zagreb

2. Bešlić B., Bukovac S., Ivanković Knežević K., Japunčić T., Karačić M., Kosor K., Maletić I., Savić Z., Zrinušić N & Žagar D., „MOJ EU RPOJEKT – priručnik za pripremu i provedbu EU projekata“, (2018.)
3. Grad Križevci, „Razvoj grada Križevaca u razdoblju 2009. – 2013.“, (2013.)
4. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, „Uspješni lokalni EU projekti u Hrvatskoj“, (2016.)
5. „ROP Koprivničko – križevačke županije – OSNOVNA ANALIZA – radna verzija za širu raspravu“, (2016.), Koprivnica
6. Tufekčić Ž., Tufekčić M., „Politike & fondovi 2014. – 2020.“, (2013.), Zagreb

6.3. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFOVA

Tablica 1. *Odobrena i isplaćena sredstva iz proračunske perspektive 2014. – 2020*

Tablica 2. *Trgovina proizvodima ribarstva i akvakulture između Europske unije i trećih zemalja (2014.) - količina u tonama i vrijednost u tisućama EUR*

Tablica 3. *Informacije projekta „Razvojni centar i tehnološki park“*

Tablica 4. *Informacije projekta „HealingPlaces“*

Tablica 5. *Informacije projekta „Cyclo-Net“*

Tablica 6. *Informacije projekta „Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića - Križevci“*

Tablica 7. *Informacije projekta „I ja odvajam!“*

Slika 1. *Struktura strategije Europe 2020*

Slika 2. *Podjela Hrvatske na NUTS II regije*

Slika 3. *Razvojni centar i tehnološki park u prostoru bivše vojarnice u Križevcima – idejno rješenje*

Slika 4. *Službene deponije na području županije*

Graf 1. *Iznos ugovorenih sredstava fondova EU, 2017. – 2018., mil. kuna po županijama*

Graf 2. *Udio ukupne pomoći pojedinog grada u ukupnoj pomoći EU svim gradovima za razdoblje od 2013.-2017. (u postotku)*

6.4. POPIS KORIŠTENIH KRATICA

EU – Europska unija

EUR - Euro

HRK – Hrvatska kuna

RH – Republika Hrvatska

NUTS II - regije od 800 000 do 3 000 000 stanovnika

ESI – Europski strukturni i investicijski fondovi

BDP – Bruto domaći proizvod

EPFRR – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

EFPR – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

ESF – Europski socijalni fond

EFRR – Europski fond za regionalni razvoj

KF – Kohezijski fond

ICT – Informacijska i komunikacijska tehnologija

ZRP – Zajednička ribarstvena politika

GIG – Central Mining Institute

PL - Poljska

HU – Mađarska

OÖ – Oberösterreich (Gornja Austrija)

AT - Austrija

CZ - Češka

IT - Italija

IPP – Integrirana pomorska politika

CO₂ – Ugljikov dioksid